"కనిపించుట లేదు".

ఈ ఫోటోలో ఉన్న వ్యక్తి పేరు రామనాథం. వయసు అరవై సంవత్సరాలు ఎత్తు అయిదడుగుల ఏడంగుళాలు. గత మూడు రోజులుగా కనిపించడంలేదు. ఇతని ఆచూకీ తెలిపిన వారు క్రింది అడ్రస్‌కు.." అప్పటికే టీ.వీ.లో రామనాథం ఫోటో చూసి, కనబడటంలేదు అన్న వార్త విన్న సురేష్, అతని భార్య విస్తుపోయారు.

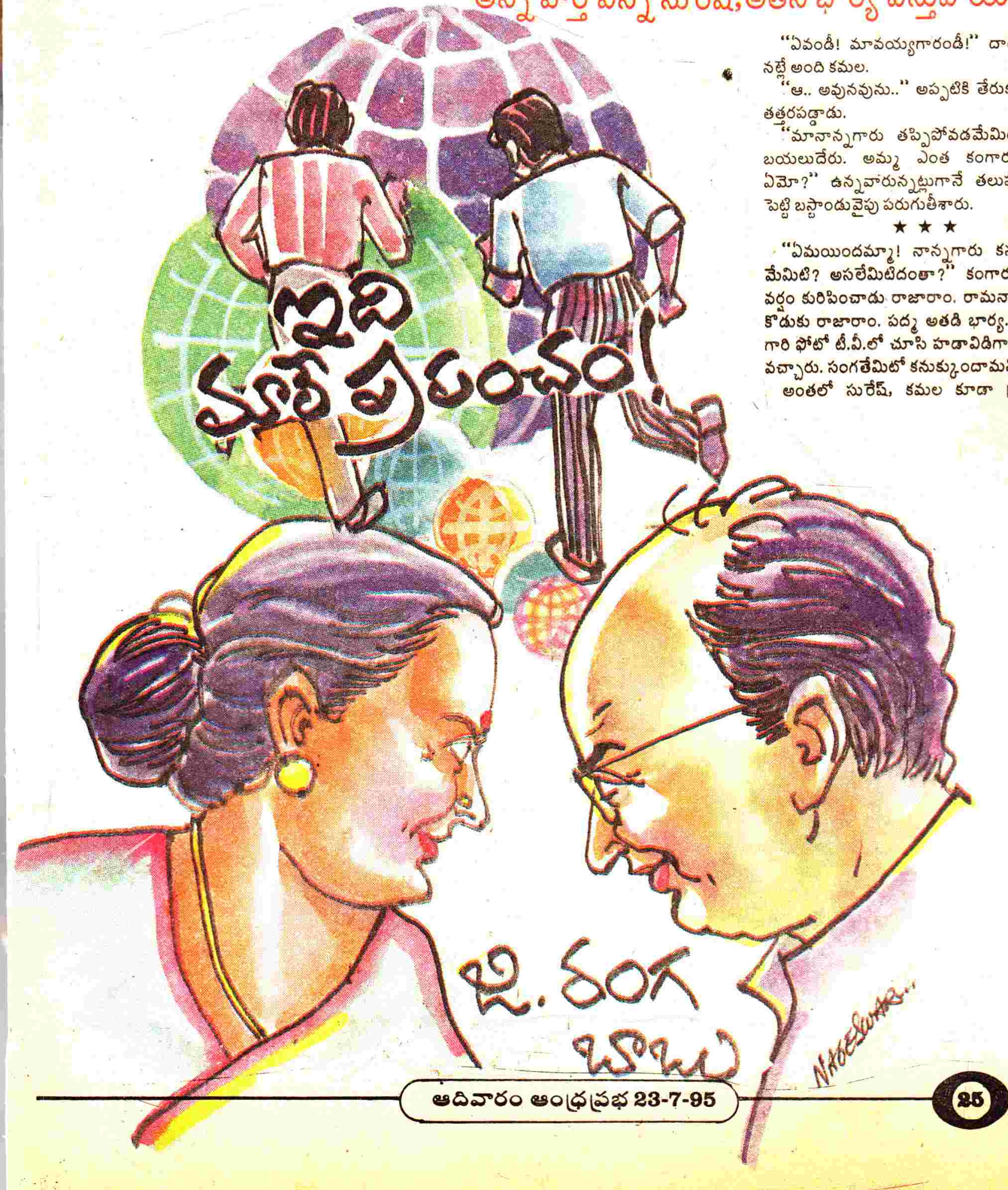

ఇది మా ప్రపంచం!

జి. రంగబాబు

"ఏవండీ! మావయ్యగారండీ!" దాదాపు అరచినట్లే అంది కమల.

"ఆ.. అవునవును.." అప్పటికి తేరుకున్న సురేష్ తత్తరపడ్డాడు.

"మానాన్నగారు తప్పిపోవడమేమిటి? పదపద బయలుదేరు. అమ్మ ఎంత కంగారుపడుతోందో ఏమో?" ఉన్నవారున్నట్లుగానే తలుపులు తాళం పెట్టి బస్టాండువైపు పరుగుతీశారు.

★ ★ ★

"ఏమయిందమ్మా! నాన్నగారు కనబడకపోవడమేమిటి? అసలేమిటిదంతా?" కంగారుగా ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు రాజారాం. రామనాథం రెండవ కొడుకు రాజారాం. పద్మ అతడి భార్య. రామనాథం గారి ఫోటో టీ.వీ.లో చూసి హడావిడిగా బయలుదేరి వచ్చారు. సంగతేమిటో కనుక్కుందామని.

అంతలో సురేష్, కమల కూడా ప్రవేశించారు

కంగారుగా. పరుగులాంటి నడకతో జానకమ్మ దగ్గరకు చేరుకున్నారు. అక్కడేవున్న రాజారాం, పద్మల్ని చూసి "ఓహో! మీరు ఇక్కడే వున్నారన్నమాట. అసలేమిటి సంగతి?"

"మేమూ ఇప్పుడే వచ్చామన్నయ్యా అమ్మని సంగతేమిటో అడుగుతున్నాం ఇంతలో మీరొచ్చారు". చెప్పాడు రాజారాం.

"అసలేమైందమ్మా...?" ముక్త కంఠంతో అడిగారు కొడుకులిద్దరూ. జానకమ్మ ముఖం అప్పటికే ఎన్నో లంఖణాలు తీసినట్లుగా ఉంది.

"నాకూ తెలియదురా! మొన్న ఉదయం వరకూ నాతో బాగానే మాట్లాడారు. సాయంత్రం బయట ఏదో పని వుంది, గంటలో వస్తానన్న మనిషి రాత్రయినా రాకపోయేసరికి పక్కింటి సుబ్బారావుగారికి చెప్పి వెతకమని పంపించాను. ఆయన అన్ని చోట్లా వెతికి చివరకు ఎక్కడా లేరని చెప్పాక నాకు దిక్కుతోచలేదు. ఆయన కావాలనే వెళ్ళిపోయారన్న విషయం మాత్రం అర్థమైంది. నా చేతిలో డబ్బు కూడా లేదు. సుబ్బారావుగారే సహాయం చేశారు. నిన్న ఉదయం ఆయన పన్లన్నీ మానుకుని ఆయన డబ్బుతోనే ఈ ప్రకటన ఇప్పించారు. అదీ జరిగింది." కళ్లు వొత్తుకుంటూ బాధగా చెప్పిందామే.

"మీ నాన్నగారింత పనిచేస్తారని నేనూహించలేదురా.." అంటూ ఒక్కసారిగా కొడుకుల చేతుల్ని పట్టుకుని చిన్నగా రోదించసాగింది ఆమె.

"ఊరుకోమ్మా! మేమున్నాంగా! ఆయన్ను వెదుకుతాం. నాన్నగారింత పనిచేశారంటే మాకు నమ్మశక్యంగా లేదమ్మా. అసలాయనకున్న సమస్యలేమిటి? మా పెళ్లిళ్లు చేసేశారు. కూతుళ్లు లేనేలేరు. ఇక ఆయనకున్న బాధ్యతలేమిటి? రిటైరై పెన్షన్ డబ్బుతో సొంతయింట్లో హాయిగా గడుపుతున్న ఆయనకు ఇలా హఠాత్తుగా ఇల్లు విడిచిపోయేటంత పెద్ద సమస్యేమొచ్చి పడింది? ఆయనకేదయినా సమస్యవుంటే సంప్రదించడానికి, సహాయపడటాన్కి మేమున్నాంగా? నాన్నగారు ఇల్లు విడిచిపోవడానికి కారణమంటూ ఒకటుండాలిగా! నీకూ, ఆయనకూ ఏ విషయంలోనయినా గొడవొచ్చిందామ్మా?" కొడుకులిద్దరూ జానకమ్మను రకరకాలుగా ప్రశ్నించసాగారు.

"అయ్యో! నా సంగతి, మీ నాన్నగారి సంగతి మీకు తెలియనిదేముంది? ఇన్నేళ్ల కాపురంలో ఎప్పుడైనా ఆయన నన్ను పల్లెత్తు మాటన్నారా? నేను మాత్రం ఆయన్ను ఎన్నడైనా మాటవరసకైనా పరుషంగా మాట్లాడానా? సాధించానా? మా ఇద్దరికీ ఏ విషయంలోనూ పడకపోవడం అనేది లేదురా! నేనంటే ఆయనకు ఎంతో ప్రేమ. ఆయనంటే నాకు అంతకంటే ఎక్కువ గౌరమూను. నా కోసం ఆయనా, ఆయన కోసం నేనూ ప్రతి విషయంలోనూ సర్దుకుపోవడమే తప్ప సమస్యలెప్పుడూ కొని తెచ్చుకోము. ఆయనకూ, నాకూ తగవులాంటిదేమీ జరగలేదురా! పోనీ, ఆయన్ను నేనేమైనా అనివుంటే ఆయన కోపగించుకుని వెళ్ళిపోయినా అర్థముంది. ఎటువంటి గొడవలేకుండా ఏ కారణమూ లేకుండా ఆయనిలా అర్ధాంతరంగా వెళ్ళిపోవడం... ఏమిటో నాకేమీ అర్థంకావటం లేదురా!" భర్త పట్ల ఆమెకున్న గౌరవమూ, అనురాగమూ జానకమ్మ మాటల్లో స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

కిరాయిదారు : ఏమండీ ! వర్షం పడితే చాలు ఇల్లంతా కురుస్తుంది. కప్పులోంచి జారే నీటిలో మా కోళ్ళన్నీ మునిగిపోతున్నాయి.
ఇంటి యజమాని : వర్షాకాలం వచ్చిందని తెలిసి కూడా నువ్వు కోళ్ళు ఎందుకు పెంచుకుంటావయ్యా ! శుభరంగా బాతులు పెంచుకోలేవు.
వంశీకృష్ణ
షాద్‌నగర్

"నీతో తగవుపడక, ఆయనకు సమస్యలూలేక మరి ఎందుకు ఇల్లు విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయినట్లు? నీతో మాటమాత్రమైనా చెప్పకుండా ఎందుకింతపని చేసినట్లు?" రాజారాం ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు.

కొడుకులిద్దరికీ తండ్రి ఇలా ఇల్లు విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయినందుకు, దానిక్కారణం ఇదమిద్ధంగా తెలియనందుకు, తండ్రిపై చాలా కోపంగా ఉంది. చివరిదశలో హాయిగా కాలు మీద కాలు వేసుకుని కృష్ణా, రామా అనుకుంటూ గడపవలసింది పోయి... ఇలా చిన్నపిల్లాడిలా చెప్పాపెట్టకుండా ఇల్లు విడిచి వెళ్లిపోవడం తాము పనులు మానుకుని ఆయన కోసం ఇలా ఉన్నపలాన రావలసి రావడం వారికేమీ నచ్చలేదు.

"ఏమిటమ్మా ఇది? ఏ సమస్యాలేని... ఏ కొరతాలేని ఆయన తనకు తానే సమస్యల్ని కొన్ని తెచ్చుకుని, భార్యకు, బిడ్డలకూ సమస్యల్ని తెచ్చిపెట్టడం ఏమయినా బావుందా?" పెద్దకొడుకు సురేష్ కంఠంలో నిష్ఠూరంగా ధ్వనించింది.

"రేపొద్దున నలుగురూ ఏమిటీ మీ నాన్నగారీ వయసులో ఇలాంటి పనిచేశారేమిటంటే ఏం చెప్పాలి?" రెండవ కొడుకు రాజారాం కూడా అదే ధోరణిలో అడిగాడు.

జానకమ్మ మిన్నకుండిపోయింది.

"ఇంతకూ ఏంచేద్దామంటావు? చెప్పమ్మా!" ఇద్దరూ ఒకేసారి ఆమెను నిలదీస్తున్నట్లు అడిగారు.

"ఏం చెయ్యడమేమిటి? ఇప్పుడు మీ నాన్నగారు లేకపోతే నేను మాత్రం ఎలా జీవించగలను? ఇంతవరకూ ఒకరి కోసం ఒకరం ఉన్నామని, చివరిదాకా యిలాగే ఉందామని ఎన్నోసార్లు ఆయన నోటితోనే అన్న వ్యక్తి ఇలాంటి పని చేస్తారని కలలో కూడా ఊహించలేదురా! ముందు ఆయన్ను వెతికించే ఏర్పాట్లు చేయండి. సుబ్బారావుగారి బాకీ కూడా తీర్చాలి". అంది జానకమ్మ స్థిరమైన కంఠంతో.

ఈ మాట వినడంతోనే గతుక్కుమన్నారు సురేష్, రాజారాంలు. ఇక కమల, పద్మ అయితే సరేసరి. మూతి మూడు వంకర్లు పక్కకు తిప్పుకున్నారు.

"అయితే ఇప్పుడు నాన్నగార్ని వెతికే బాధ్యతను చేపట్టి, దానికయ్యే ఖర్చులన్నీ తామిద్దరమే భరించాలన్నమాట. అమ్మో! అకారణంగా పైసా ప్రయోజనంలేని ఈ పనికి ఇంత ఖర్చు భరించాలా? తమవల్ల కాదు! సురేష్, రాజారాంల బుర్ర చురుగ్గా పనిచేయసాగింది.

'ఉత్తపుణ్యానికి ఇంత ఖర్చా? పైగా ఆయన ఎక్కడున్నారని ఎన్ని ఊళ్ళని తిరగాలి? అసలాయన ఇంట్లో ఒక్క రూపాయి అయినా ఉంచకుండా వెళ్లిపోతే — భార్య గతేమిటన్న విషయం ఆలోచించవద్దూ? ఇలా అర్థాంతరంగా వెళ్లిపోవడమేమిటి? కొడుకులున్నారు. వాళ్లే చూసుకుంటారనా ఆయన అభిప్రాయం! అసలు ఆయన రిటైర్ అయ్యాక వచ్చిన పి.ఎఫ్., గ్రాట్యుటీలు ఆయనే అట్టే పెట్టుకున్నారు గానీ, వాటి సంగతే తమకు తెలియదు. ఈ ఇల్లు కూడా సొంతమే. దీన్ని కూడా ఎలా పంచారో అదీ తెలీదు. సమయం, సందర్భమూ కలిసి వచ్చాయి గనుక అమ్మను అడిగేస్తే?'

ఆలోచన వచ్చిందే తడవు ఆచరణలో పెట్టేశారా తనయులు.

"అమ్మా! నాన్నగారి రిటైర్మెంటు సొమ్ము ఏం చేశారు? దాని సంగతి మాకు కొంచమయినా తెలీదే! పైగా ఈ ఇంటిని ఆయన ఎలా పంచారో వీలునామా ఏం వ్రాశారో కూడా మాకు తెలీదు. నీకేమయినా తెలుసా?" తామిద్దరిదీ ఒకేమాటన్నట్లుగా ఇంచుమించు ఏక కంఠంతో అడిగారా కొడుకులిద్దరూ.

జానకమ్మ ఆశ్చర్యపోయింది. ఇంతవరకూ కొడుకులు పండక్కి, పబ్బానికీ వచ్చి తమతో ఆనందంగా, ఆప్యాయంగా గడిపి వెళ్లిపోవడమే గానీ ఎన్నడూ యిలా ఆస్తి వివరాలూ, డబ్బు మాటలు మాట్లాడలేదు. కానీ ఇప్పుడేమిటిలా? కొత్తగా మాట్లాడుతున్నారు. ఆయనేమీ కాటికి కాళ్లు చాపుకునిలేరే! ఏమిటి వీళ్ల వింత ప్రశ్నలు? ఆయన కనిపించలేదనేసరికి వీళ్లేమయినా కీడు శంకిస్తున్నారా? భగవంతుడా!'

"అయ్యో! మీ నాన్నగారి సంగతి మీకు తెలియనిదేముంది? ఎన్నడైనా ఆయన ఉద్యోగం గురించి గాని, జీతభత్యాల వివరాలుగానీ చెప్పేవారా? ఇంటికి కావలసిన అవసరాలన్నీ ఆయనే స్వయంగా చూసుకునేవారు. ఎప్పుడూ ఆస్తి వివరాల్ని ఆయన్ను నేను అడిగిన పాపాన పోలేదు, ఆయనా నాకు చెప్పలేదు. ఈ వివరాలూ, విషయాలూ మీకెంత తెలుసో నాకూ అంతే తెలుసు. ఎప్పుడయినా నేను అడగబోయినా నీకెందుకులేవే ఈ తలనొప్పి అంటూ దాటవేసేవారు. ఇప్పుడు... యిలాగ ఇంత త్వరగా వీటి అవసరం వొస్తుందని నేను అనుకోలేదు. అయినా ఇప్పుడెందుకు బాబు ఆ వివరాలు?" అమాయకంగా అడిగిందామె కొడుకుల్ని.

"అహ... తెలుసుకుందామని. అంతే! ఆయన ఎవరికీ చెప్పాపెట్టకుండా వెళ్లిపోయారు కదా, ఈ వివరాలేమయినా వొదిలి వెళ్లారేమో అని. అయినా కట్టుకున్న భార్యకూ, చేతికందిన కొడుకులకూ ఆ వివరాలేమీ తెల్పకూడనంత రహస్యంగా ఎందుకమ్మా ఉంచడం? బాంకులో డబ్బుండీ నువ్విలా డబ్బు కోసం బాధపడాల్సి రావడం... ఛ! ఎంతపనిచేశారమ్మా?"

ఇంతకూ ఏమంటార్రా మీరు? ఆయన డబ్బుంచలేదు, సరే! అయితే ఆయన్ను మీరు మీ ఖర్చులతో వెతికించరా? ఈ బాధ్యతను మీరు తీసుకోరా?"

కొంచెం కరకుగానే అందామె. కొడుకుల ప్రవర్తన వింతగా తోచిందామెకు.

"అది కాదమ్మా. హఠాత్తుగా ఇంత ఖర్చును భరించడమంటే..." ఇద్దరూ నీళ్లు నమిలారు.

"అంటే.. మిమ్మల్నింత కాలం పెంచి, పోషించి, చదువుసంధ్యలు చెప్పించి పెళ్లిళ్లు జరిపించి మిమ్మల్నింత వారిని చేసిన ఆయన కనబడకుండా వెళ్లిపోతే ఆయన్ను వెతకడానికయ్యే ఖర్చును కూడా భరించలేమంటున్నారా? మీరసలు కొడుకులేనా? ఆయన మీద మీకున్న అభిమానం, గౌరవం ఇంతేనా?" ఆ కళ్లలో కోపం! కంఠం నిండా దు:ఖం ఓడిపోయినట్లు.. దగా పడినట్లు.. ఆమె మనసంతా నిస్పృహ ఆవరించింది.

"ఆయన్ను వెతకం అని మేమనలేదే! కానీ అందుకవసరమైన డబ్బు ఇంత హఠాత్తుగా భరించడం కష్టమంటున్నాం. నాకు తెలిసిన ఎస్.ఐ. ఒకాయన ఉన్నాడు. ఆయన ద్వారా ప్రయత్నిస్తాను. నావద్ద ఎక్కువ డబ్బు లేదు. ప్రస్తుతానికి ఉంచమ్మా". సురేష్ ఆమె చేతిలో కొంతడబ్బుంచాడు. "నా పరిస్థితీ దాదాపు అదే నమ్మా. నా జీతమంతా తీసుకున్న అప్పులకే సరిపోతుంది. అందుకని నువ్వేమీ అనుకోకపోతే — ఇదిగో ఈ చిన్న మొత్తం తీసుకో." రాజారాం కూడా ఆమెకు కొంత డబ్బందించాడు. జానకమ్మ బిత్తరపోయింది.

"అయితే మీరు నన్ను మీతో పాటు తీసుకెళ్లరా? నాన్నగారు లేకుండా నేనిక్కడెలా వుండగలను?" ఆఖరి ఆశగా అడిగిందామె.

"నువ్వా? మాతోనా?" ఇద్దరూ ఆశ్చర్యంగా అడిగారు.

"పట్నంలో మా సంసారాల సంగతి నీకు తెలియనిదేముంది? ఇరుకు గదులు. బోలెడు అద్దె. మాకే సరిపోవటంలేదు. అయినా నువ్విక్కడ ఉండటమే సరైన పని. నాన్నగారు మరల మనసు మార్చుకుని వచ్చేస్తే — ఇంటిదగ్గర నువ్వుండొద్దూ? ఆయనొచ్చేసరికి ఎవరూ లేకపోతే ఆయన బాధపడరూ? అందుకని నువ్విక్కడే వుండాలమ్మా. మేం వెళ్లి ఆయన్ను వెతికే ప్రయత్నాలన్నీ చేస్తాము. వస్తామమ్మా. మాకు సెలవు లేదు". వచ్చినంత హడావుడిగా బయలుదేరిపోయారు ఇద్దరు కొడుకులూ. ఆమె నిస్సహాయంగా చూస్తుండిపోయింది. వారం రోజుల క్రితం భర్తతో జరిగిన సంభాషణ గుర్తుకు వచ్చింది జానకమ్మకు.

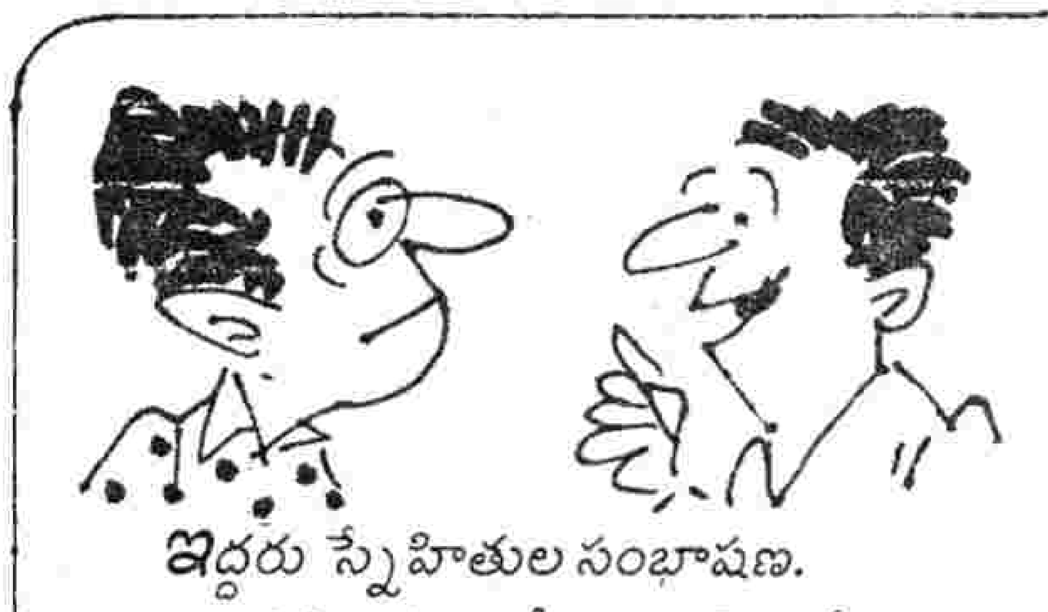

ఇద్దరు స్నేహితుల సంభాషణ.

మొదటివాడు : నేను వ్రాసిన 'జ్ఞాపకశక్తిని పెంపొందించుకోవడం ఎలా?' వ్యాసం పత్రికలో అచ్చయిందిరా.

రెండవ వాడు : ఏ పత్రికలో ప్రచురించారు ఏమిటి?

మొదటివాడు : ఇందాకటి నుంచి అదే ఆలోచిస్తున్నాను గుర్తు రావడం లేదు.

ఎ. శ్రీనివాసరాజు
పేరూరు

ఆ రోజు ఆయనెక్కడెక్కడో తిరిగి ఆలస్యంగా వొచ్చారు యింటికి.

ఒంటరిగా ఇంట్లో గడపడం తనకీ విసుగ్గా ఉంది.

"చూడండి... మనమిక అబ్బాయిల దగ్గరకు పోయి వాళ్లతోపాటే వుంటే బావుంటుందేమో?" అంది మెల్లగా.

"ఏమో?" అన్నారాయన సహజసిద్ధమయిన వ్యంగ్యంతో.

"మీరెలాగూ రిటైరయిపోయారు. అబ్బాయిలెప్పటికీ యిక్కడికి రాగలిగే ఉద్యోగాలు కావు. మన మిద్దరమూ యిక్కడెందుకూ ఒంటరిగా యీ ముసలి వయసులో? ఎక్కడయినా ఆ పెన్షనొస్తుందిగా? మనం వాళ్ల దగ్గరికి వెళ్లి ఉంటే వాళ్లకీ తోడు.. మనకీ ఆసరా. వాళ్లెంతో సంతోషిస్తారు కూడా. మనమేమీ ఊరికే తిని కూర్చోంగా? వంటలోనూ అదీ నేనీ సాయంచేస్తాను. బజారు పనులు అవీ మీరు చూస్తారు... పెద్దదిక్కుండటం తక్కువ అదృష్టమా ఏమిటి? పువ్వుల్లో పెట్టి చూసుకుంటారు మనని మనబ్బాయిలిద్దరూ..." ఆమె మాటలు పూర్తికాకుండానే ఆయన పెద్దగా నవ్వేశారు.

"నువ్వొట్టి అమాయకురాలివి జానకీ! నీకు ప్రపంచం పోకడేమీ తెలియదు. నాలుగు గోడలూ దాటి బయటకు రావుగా మరి చూడు! మనబ్బాయిలకి మనమంటే అభిమానం లేదనను. కాని.. వాళ్ల సాధకబాధకాలు వాళ్లకుంటాయి. సిటీలో కాపురాలంటే కత్తిమీద సామే. ఇరుకిళ్లు... నీళ్ళకి సమస్య.. అదనపు మనుషులను శాశ్వతంగా భరించడమంటే మాటలు కావు. ఏదో చుట్టపు చూపుగా ఓ రోజూ రెండ్రోజులూ అయితే వాళ్లకీ బాగుంటుంది మనకీ బాగుంటుంది. కాని శాశ్వతంగా అక్కడే తిష్టవేయబోతే వాళ్లకీ సమస్యలే, మనకీ యిబ్బందులే. చిన్న కుటుంబం, చింతలేని కుటుంబం. ఇదీ నేటి జీవన సూత్రం.. అంతరాంతరాలలో వారికిష్టముండదు మన ప్రతిపాదన" నెమ్మదిగా చెప్పాడు రామనా[illegible]

"మీరలా ఆలోచిస్తారుగానీ మనబ్బాయిలు [illegible] మాణిక్యాలు. మనని బరువుగానో, భారంగానో, బాధ్యతగానో, సమస్యగానో అనుకోరు. నాకు తెలుసు. కొడుకుల మనసు తల్లికి తెలిసినంతగా తండ్రికి తెలియదులెండి. మీరు వాళ్లకి చనువిచ్చింది దెప్పుడు? నా మాటవిని — వాళ్లని పిలిపించి ఒక మాట అనండి — మేము మీ దగ్గరకొచ్చేస్తాం అని అప్పుడు చూడండేం జరుగుతుందో..." అందావిడ సవాలు చేస్తున్నట్లే.

అందుకు ఆయనేమీ అనలేదు. చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకున్నారు. ఆయనెప్పుడూ గుంభనం మనిషే. ఏదీ పైకి తేలరు. ఏం చేస్తారో చేయబోతారో ఏమీ చెప్పరు. చెయ్యదలచుకున్నది చేసేయ్యడమే. కట్టుకున్న దాని ముందూ గోప్యమే. ఏం మనిషో!

★ ★ ★

"జానకీ!"

ఆలోచనలోనూ బాధలోనూ మునిగి ఉన్న జానకి త్రుళ్లి పడింది. ఎదురుగా నిల్చున్న భర్తను చూసి ఒక్కసారామె ముఖంలోకి ఆనందం వొచ్చేసింది.

"మీరు... మీరు వచ్చేశారా!" సంతోషంతో తడబడిపోయిందామె.

"రాక ఏమౌతాననుకున్నావ్?" నవ్వుతూ — "అబ్బాయిలు రావడమూ... వెళ్లడమూ కూడా జరిగిపోయినట్లుంది?" గుంభనంగా అడిగారు.

భర్త కళ్లలోకి చూడలేక ఆమె తలదించుకుంది. "ఔను. వచ్చారూ.. వెళ్లారూ కూడా." ఒక్కసారిగా ఆమెలోని కోపం పెరిగింది. "ఇన్నాళ్లూ నేను భ్రమలో ఉన్నానండీ. అదో అందమైన తియ్యని భ్రమ. కాని... యిప్పుడు... ఈ అనుభవంతో.. నాకు నిజం తెలిసొచ్చిందండీ చేదుగా ఉన్నా. అర్ధాలనాడే బిడ్డలుగానీ ఆర్జించుకునే నాడూ అర్థాంగొచ్చిన నాడూ బిడ్డలు కారని నా ముఖం మీదే నిరూపించారండీ వాళ్లు. డబ్బు... డబ్బు... డబ్బు.. అంతే. ఆపేక్షలూ, అంత:కరణలూ అన్నీ బలాదూరే దాని ముందు అని స్పష్టంగా చెప్పారు పుత్రరత్నాలు." మండిపడిందావిడ. బాధతో గొంతు పూడుకుపోయింది.

"ఈ కాలపు మనుషులు వేరు జానకీ. మునుపటిలా కాదు. స్వార్థం ఆలోచించుకోపోతే మనిషి బతకలేని వ్యవస్థ నేడు. దానినే బతుకు తెరువంటారు. దాని ముందు తల్లీ తండ్రీ ఎక్కువకారు. ఈ గడ్డు రోజులలో మనుషులు బతకగలగాలంటే అలా మారక తప్పదు. అదే ప్రయోజకత్వం. వాళ్ళ ననుకుందుకేమీ లేదు జానకీ. వాళ్ళ ప్రవర్తన అత్యంత సహజమైనదీ కాలానుగుణమైనదీ. [illegible] మరచిపో. వాళ్లేమి ఎంత [illegible] అంత ఆశిస్తే మనకి ఆవల [illegible] ఉండవు.." ప్రేమ నిండిన కంఠంతో ఆమెను [illegible] తీసుకుని కనులు తుడుస్తూ "[illegible]? ఇన్ని రోజు[illegible] చెడిపోయింద[illegible]—" నవ్వారా[illegible]

[illegible] చెమ్మగిల్లిన కళ్ళను [illegible] దారితీసింది జానకమ్మ.